

Aan

J.J. (Sjaak) Jacobse (projectleider
Dijkbekleding, RIKZ), Rogier Kuil &
Machteld van Boetzelaer (Bouwdienst
RWS), Joris Perquin (Projectbureau
Zeeweringen), Aylin Erkman (Directie
Zeeland), betrokken medewerkers.

Van

Peter L. Meininger

Datum

6 maart 2003 (aangepast 26 mei 2003)

Onderwerp

**Zeeweringen Oosterschelde: informatie
over het voorkomen van vogels en opzet
additioneel onderzoek in 2003**

Bijlage(n)

Nummer RIKZ/OS/2003.812x

Project DIJKBEKLEDING

1. Inleiding

In verband met de voorgenomen verbetering van de dijkbekleding langs grote delen van de Oosterschelde wordt door het Projectbureau Zeeweringen een Milieu Inventarisatie (MI) voorbereid. Vooralsnog is niet bekend of ook een MER zal worden opgesteld. Daarnaast spelen in dit gebied zaken als het al dan niet openstellen van de buitendijkse onderhoudsberm, de aanleg van buitendijkse fietspaden, de aanleg van een lange-afstands wandelpad etc.

De natuurregelgeving (i.c. het 'gebiedsspoor' uit de EU-Vogel- en Habitatrichtlijn, dat zal worden geïncorporeerd in de Natuurbeschermingswet) vraagt om een integrale beoordeling van de effecten van de werkzaamheden op de beschermde natuurwaarden. De Bouwdienst van Rijkswaterstaat (contactpersonen Machteld van Boetzelaer en Rogier Kuil) zal eind 2003/begin 2004 een basisdocument opleveren met een eerste integrale beoordeling van de effecten van de uitvoering van de dijkbekledingswerken op de natuur in en rond de Oosterschelde. Met integrale beoordeling wordt hier bedoeld een passende beoordeling voor 10 jaar dijkverbetering langs de gehele Oosterschelde voor al die soorten op basis waarvan het gebied is aangewezen als Vogel- en Habitatrichtlijngebied alsmede Natuurbeschermingswetgebied (de zgn. 'kwalificerende soorten'). Deze memo bevat een plan van aanpak om in 2003 te voldoen aan de informatiebehoefte van de Bouwdienst voor deze integrale beoordeling in de vorm van een inventarisatie van de vogelwaarden van de dijken van de Oosterschelde en de directe omgeving hiervan. Dit plan van aanpak is tot stand gekomen in nauw overleg met de betrokken medewerkers van de Bouwdienst.

In verband met de lange periode waarover de werkzaamheden aan de dijken zich zullen uitstrekken en de veroudering van gegevens gedurende die periode, zal – in aanvulling op de integrale beoordeling – één of twee seizoenenvóór de uitvoering van dijkbekledingswerken per dijktraject in het kader van de Flora & Faunawet een volledige (broed)vogelinventarisatie worden uitgevoerd (alle vogelsoorten) en de overige vogelfuncties (foerageerfunctie, hvp's etc.) in meer detail worden beschreven. Een plan van aanpak en een meerjarenplanning voor deze activiteiten zullen eind 2003 worden opgesteld in overleg met het Projectbureau Zeeweringen en de Bouwdienst, nadat meer bekend is over de fasering van de dijkbekledingswerken.

2. Aanpak

2.1 Algemeen

Het RIKZ voert tellingen uit van kustbroedvogels (jaarlijks) en watervogels (maandelijks) in het kader van MWTL. Deze tellingen worden uitgevoerd in alle zoute Deltawateren, waaronder de Oosterschelde. In dit programma wordt op een gestandaardiseerde manier geïnventariseerd en gerapporteerd.

Voor de integrale beoordeling ten behoeve van de werken aan de steenbekleding kan gebruik worden gemaakt van de resultaten van dit programma. Echter, het is nodig om de gegevens op een meer gedetailleerde wijze te analyseren en te rapporteren, zodat het mogelijk is op gedetailleerdere schaal, en dus voor kleinere dijktrajecten, uitspraken te kunnen doen over de effecten die kunnen optreden.

Hierna is aangegeven welke informatie het RIKZ op verzoek van de Bouwdienst zal leveren ten behoeve van de 'integrale beoordeling'.

Per onderdeel wordt aangegeven het product dat RIKZ zal leveren, een schatting van de benodigde RIKZ-capaciteit en een schatting van het benodigde uitbestedingsbudget. Bij de schatting van de capaciteit en het budget gaat het om wat *aanvullend* nodig is bovenop het reguliere inventarisatieprogramma.

De producten van RIKZ zullen worden aangeleverd in de vorm van kaarten (waar mogelijk in GIS-bestanden) met per onderdeel een korte toelichting op de gevolgde methoden en de resultaten in de vorm van een werkdocument.

2.2 Gegevens uit hoogwatertellingen

Eén van de functies van de Oosterschelde en een aantal omliggende gebieden voor vogels is het bieden van ruimte om te rusten tijdens de periode van hoogwater wanneer de platen en slikken niet bereikbaar zijn voor het zoeken van voedsel.

Vrijwel alle in Nederland voorkomende vogelsoorten genieten bescherming in het kader van de Flora en Faunawet. Veel watervogels die in het reguliere onderzoeksprogramma van het RIKZ gemonitord worden hebben een extra beschermde status in het kader van de gebiedsbescherming. Daarnaast zijn er andere vogelsoorten met een extra beschermde status en zijn er soorten die niet direct door regelgeving (extra) zijn beschermd maar die wel aandacht verdienen op grond van o.a. provinciaal beleid. Concreet gaat het om de soorten die vermeld staan in tabel 1.

Tabel 1. Op grond van diverse regelgeving kwalificerende soorten (trekvogels) die voorkomen in het Oosterscheldegebied.

Vogelsoort	HVP-soort	Besluit Vogelrichtlijn	SOVON Spa-rapport 1993-1997	RIKZ Watervogels Zoute Delta '98/ '00 → '01/'02	Besluit Natuurbeschermingswet
<i>Criterium</i>	^{1 2}	"met name van belang" "onmisbaar"	≥ 1 % of beste vijf gebieden van Nederland	≥ 1 %	→ "van groot belang" → "belangrijke functie" → "voornaamste overwinterende vogelsoorten"
<i>1. Binnen- en buitendijks</i>					
futen spec		X			
Kuifduiker			X		
Lepelaar			X	X	
ganzen spec.		X			X
Grauwe Gans			X	X	
Brandgans			X	X	X
Rotgans	+		X	X	X
eenden spec. .		X			
Bergeend	+		X	X	X
Smient	+		X	X	X
Krakeend				X	
Pijlstaart	+		X	X	X
Slobeend	+		X	X	
Brilduiker			X		
Slechtvalk			X		
steltlopers spec.		X			
Scholekster	+		X	X	X
Kluut	+			X	
Kievit				X	
Bontbekplevier (W-Europa; N-Afrika)	+		X		
Zilverplevier	+		X	X	X
Kanoet-strandloper (islandica)	+		X	X	X
Bonte Strandloper (winter)	+		X	X	X

¹ Bron: Hustings et al., 1989. Vogelinventarisatie: Achtergronden, richtlijnen en verslaglegging. (Natuurbeheer in Nederland deel 3) Tweede druk. Pudoc, Wageningen/Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels, Zeist.

² Aanvullingen P.L Meininger

Vogelsoort	HVP-soort	Besluit Vogelrichtlijn	SOVON Spa-rapport 1993-1997	RIKZ Watervogels Zoute Delta '98/ '00 → '01/'02	Besluit Natuurbeschermingswet
<i>Criterium</i>	^{1 2}	"met name van belang" "onmisbaar"	≥ 1 % of beste vijf gebieden van Nederland	≥ 1 %	→ "van groot belang" → "belangrijke functie" → "voornaamste overwinterende vogelsoorten"
Rosse Grutto (NW/W-Afrika)	+		X		
Rosse Grutto (NW Europa)	+		X	X	
Wulp	+		X	X	X
Zwarte Ruiters	+		X	X	
Tureluur (Z-Europa; W-Afrika)	+		X	X	
Tureluur (W/NW-Europa)	+		X	X	X
Steenloper (winter Europa)	+		X	X	X
Steenloper (winter Afrika)	+		X	X	
<i>2. Binnendijks</i>					
Kievit					X
Kluut	+				X
Grutto					X

Kwalificerende soorten watervogels in de Oosterschelde

Voor "kwalificerende soorten" is het maken van een "passende beoordeling" een wettelijke verplichting. Bij sommige vogelsoorten wordt in tabel 1 onderscheid gemaakt tussen verschillende populaties van één soort. De uiteenlopende overwinteringsgebieden worden hierbij genoemd. Vogels die gebruik maken van hoogwatervluchtplaatsen zijn met een "+" in de tweede kolom aangegeven.

Sinds 2000 worden EG-Vogelrichtlijngebieden aangemeld op grond van vastgelegde criteria (≥ 1 % van de biogeografische populatie verblijft er geregeld, beste vijf gebieden van Nederland voor desbetreffende soort). In de besluiten Vogelrichtlijn en Natuurbeschermingswet m.b.t. Oosterschelde zijn echter geen kwalificerende soorten opgenomen conform deze criteria, omdat deze besluiten van vóór 2000 zijn (aanwijzing in het kader van de Natuurbeschermingswet). Zodoende zijn in bovenstaande tabel zowel de soorten volgens de eerder genoemde criteria opgenomen als de soorten die (in verhalende vorm) vermeld staan in de relevante besluiten. Uit jurisprudentie is gebleken dat soorten waarvoor de termen als "van belang", "onmisbaar", "belangrijke functie"

en "voornaamste" worden gebezigd (in de besluiten), op te vatten zijn als 'kwalificerende soorten'.

Niet-kwalificerende aandachtsoorten die geregeld in de Oosterschelde voorkomen

Naast bovengenoemde soorten is een aantal (niet-kwalificerende) aandachtsoorten onder de trekvogels die ook in de integrale beoordeling meegenomen zullen worden. Het gaat om soorten die bij de eerste landelijke evaluatie van vogelaantallen in vogelrichtlijngebieden (SOVON 1993-1997; in opdracht van LNV) *bijna* in kwalificerende aantallen voorkwamen en soorten die aandachtsoorten zijn in het soortenbeleid van de Provincie Zeeland. Zie tabel 2.

Tabel 2. Niet-kwalificerende aandachtsoorten (trekvogels)

<i>Vogelsoort</i>	<i>HVP-soort</i>	<i>Bijna kwalificerend volgens SOVON 1993 – 1997</i>	<i>Aandachtsoort in Soortenbeleid Provincie Zeeland ('wadvogels')</i>
<i>Binnen- en buitendijs</i>			
Kleine Zilverreiger	+	X	
Bontbekplevier (W/Z-Afrika)	+	X	
Drieteenstrandloper	+		X
Groenpootruiter	+		X
Kleine Strandloper	+		X
Krombekstrandloper	+		X
Paarse Strandloper			X

Aanpak

Het maandelijks tellen van watervogels tijdens hoogwater maakt onderdeel uit van het reguliere onderzoeksprogramma van het RIKZ (in het kader van het Biologisch Monitoringprogramma van de zoute Rijkswateren). Ten behoeve van het project Zeeweringen worden hier de volgende werkzaamheden c.q. resultaten aan toegevoegd:

- Uitdraaien van kaarten van de *gehele* Oosterschelde met daarop per kwalificerende soort/aandachtsoort het absolute seizoensmaximum over de afgelopen vijf jaar per teltraject. Dit zal gebeuren op basis van bestaande telgegevens uit het reguliere monitoringprogramma. Het gaat om gedetailleerde versies van de 'stippenkaarten' zoals die op www.deltavogelatlas.nl te vinden zijn. De seizoensmaxima worden weergegeven in de vorm van stippen waarvan de oppervlakte een bepaald aantal weerspiegelt. Het betreft kaarten per soort op A4-formaat, met voor ieder van de vier deelgebieden van de Oosterschelde (west, midden, noord, oost) een aparte kaart. Met 'gedetailleerder' dan kaarten op de genoemde website wordt bedoeld: een hogere resolutie, een gedifferentieerdere weergave van de aantalsklassen en per afzonderlijk teltraject een stip.
- Een rekenmethode plus de resultaten om het relatieve belang van HVP's onderling te kunnen wegen (classificering van HVP's), hetgeen uiteindelijk handvatten moet bieden voor het faseren van de dijkwerkzaamheden. Er wordt uitgegaan van telresultaten per teltraject over de afgelopen drie jaar. Resultaten (tabellen) worden

geleverd per deelgebied waarbinnen veel uitwisseling van vogels tussen voedselgebieden en HVP's plaatsvindt. In de huidige praktijk worden vier deelgebieden gehanteerd (west, midden, noord en oost). Alle in tabel 1 vermelde HVP-soorten worden hierin meegenomen.

- Ontwikkeling van een methodiek waarmee gedetailleerde kaarten (GIS-bestanden) kunnen worden gemaakt van hoogwatervluchtplaatsen (hvp's) van alle relevante soorten en van langs de dijken gelegen foerageergebieden van kwalificerende ganzensoorten, d.w.z. Brandgans, Rotgans en Grauwe Gans [in de praktijk liggen deze ganzengebieden voornamelijk binnendijks]. Deze informatie zal vooral van belang zijn bij het opstellen van een passende beoordeling per dijktraject, en dient voorafgaand aan deze beoordeling te worden herzien. Vanaf 2003 zullen hoogwatervluchtplaatsen en foerageergebieden van genoemde ganzensoorten worden gekarteerd met als doel gedetailleerdere informatie te kunnen leveren over de ligging en samenstelling van hvp's, dan uit de reguliere monitoring kan worden gehaald. Dit moet leiden tot:
 - Productie van kaarten met hvp's in het Oosterscheldegebied, gebaseerd op de kartering in 2003, d.w.z. (januari-)mei en juli-oktober (2003). De kaarten zullen worden gebaseerd op GIS-bestanden, met als ondergrond een GIS-bestand van gedetailleerde luchtfoto's. Kaarten worden digitaal geleverd per maand. Het detailniveau van deze kaarten is veel hoger dan van de eerdergenoemde soortenkaarten. Deze HVP-kaarten zijn bedoeld om de ruimtelijke en temporele variatie binnen één teltraject weer te geven (de teltrajecten hebben een lengte van ongeveer 2 à 5 km). Verschillen over een afstand van 200 meter worden zichtbaar gemaakt. Voor de integrale beoordeling kan de Bouwdienst de GIS-shapes desgewenst zelf op een (b.v.) 1:25.000 topkaart ondergrond zetten. Op de kaarten die het RIKZ levert worden weergegeven de contouren van de hvp's, met in een tabel per hvp een overzicht van de aanwezige aantallen per soort. Kaarten m.b.t. januari-april 2003 worden (noodgedwongen) gebaseerd op reeds verzamelde (aanvullende) gegevens en zullen zodoende niet dezelfde kwaliteit hebben als de kaarten voor het voorjaar en najaar 2003. Daarnaast zullen er foto's worden geleverd, zo mogelijk met vogels, van de situering van de hvp's.

Toelichting:

- Bij het karteren van hvp's wordt geen onderscheid gemaakt tussen beschermde gebieden en binnendijkse gebieden langs de dijken die buiten de begrenzing van die beschermde gebieden liggen. Dit vanwege de 'externe werking' van de Vogel- en Habitatrichtlijn.
- Van alle soorten in tabel 1 en 2 zal RIKZ op basis van bestaande telgegevens stippenkaarten leveren met daarop de seizoensmaxima over de afgelopen vijf jaar per teltraject. Wanneer alle genoemde soorten worden meegenomen in de integrale beoordeling, wordt automatisch voorzien in de beoordeling van effecten op 'futen', 'ganzen', 'eendachtigen' en 'steltlopers', als zodanig genoemd in het besluit Vogelrichtlijngebied.
- Soorten met een "+" in de kolom 'HVP-soort' worden alle meegenomen in de kartering van HVP's in 2003 en de productie van bijbehorende kaarten.
- Van alle overige soorten (o.a. Kuifduiker, Lepelaar, Kleine Zilverreiger, Slechtvalk, Brilduiker, Grutto, Kievit ; onder meer soorten waarvoor Oosterschelde top-5 gebied is in Nederland) zullen kaarten worden aangeleverd met de maximale aantallen per teltraject per maand over de laatste vijf seizoenen.

Uitbesteding: Veldwerk (karteren hvp's) gedurende 10 hoogwaters per seizoen (winter, voorjaar, najaar) à 6 uur per dag (2 uur reistijd, 4 uur veldwerk) x 3 = 180 uur.

RIKZ: Datawerk (bewerken database MWTL) + productie kaarten = 80 uur.

2.3 Vogelrijke slikken

De meest belangrijke functie van de Oosterschelde voor vogels is de aanwezigheid van platen, slikken en ondiep water die bij laagwater als foerageergebied fungeren.

Het inventariseren van de ligging en het gebruik van deze foerageergebieden behoort niet tot het reguliere inventarisatieprogramma van het RIKZ. Er is wel enige ad hoc kennis aanwezig, maar er zijn niet systematisch gegevens verzameld. Hiervoor zou een nieuw onderdeel aan het inventarisatieprogramma moeten worden toegevoegd. Voor de wijze van inventariseren moet eerst een methode worden ontwikkeld.

Een integrale kartering van de foerageerfunctie van slikken die grenzen aan de dijk (<200 m) in voorjaar, najaar en winter is in 2003 niet te meer realiseren. Voorgesteld wordt in het najaar van 2003 een pilot studie uit te voeren in enkele deelgebieden van de Oosterschelde om een bruikbare methode te ontwikkelen (o.a. variatie in aantallen van dag tot dag, door het getij). Het resultaat zal bestaan uit een korte rapportage en een handleiding voor vervolgtellingen.

RIKZ. Begeleiding uitbesteding

Uitbesteding:

Opzetten pilot-studie = 20 uur

Veldwerk gedurende 10 dagen à 8 uur per dag = 80 uur

Korte rapportage + opstellen handleiding vervolgtellingen = 20 uur

Oplevering November 2003

2.4 Broedvogels

2.4.1 Algemeen

Een derde functie van de Oosterschelde en een aantal omliggende gebieden is het bieden van ruimte en rust om te broeden. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt in een aantal groepen vogels.

Alle kustbroedvogels die in het reguliere onderzoeksprogramma gemonitord worden hebben een beschermde status in het kader van de gebiedsbescherming. Daarnaast zijn er nog andere vogelsoorten met een beschermde status en zijn er soorten die niet direct door regelgeving zijn beschermd maar die wel aandacht verdienen op grond van o.a. provinciaal beleid.

Concreet gaat het om de vogelsoorten zoals vermeld in tabel 3.

Tabel 3. Kwalificerende broedvogels:

Vogelsoort	Kustbroedvogel	Besluit Vogelrichtlijn	SOVON SPA-rapport 1993- 1997	Besluit Natuurbeschermingswet
<i>Criterium</i>		"met name van belang" "onmisbaar"	≥ 1 % v.d. broedparen of beste vijf gebieden van Nederland	→ "van groot belang" → "belangrijke functie" → "belangrijke broedgebieden"
<i>1. binnendijs</i>				
Tureluur				X
Noordse stern	•			X
<i>3. binnen- en buitendijs</i>				
Bontbekplevier	•			X
Strandplevier	•	X		X
Kluut	•	X	X	X
Visdief	•	X		X
Dwergstern	•	X	X	

Voor kwalificerende broedvogelsoorten is een passende beoordeling een wettelijke verplichting. Vogels die te boek staan als specifieke 'kustbroedvogel' met een stip in de tweede kolom aangegeven. Zie voor uitleg over de criteria de toelichting op tabel 1.

Niet-kwalificerende aandachtsoorten die geregeld in de Oosterschelde voorkomen

Naast bovengenoemde soorten broedvogels is er een aantal (niet-kwalificerende) aandachtsoorten die ook in de integrale beoordeling meegenomen zullen worden. Het gaat om soorten die *bijna* in kwalificerende aantallen voorkomen, soorten die aandachtsoorten zijn in het soortenbeleid van de Provincie Zeeland of soorten waarvan meer dan 35% van de deltapopulatie langs of in de Oosterschelde broedt. Het betreft de soorten genoemd in tabel 4.

Tabel 4. Niet-kwalificerende aandachtsoorten (broedvogels)

vogelsoort	kustbroedvogel	Voorkomen in 2000 of 2001 (bron:SOVON/RIKZ)	Nu (bijna) kwalificerend volgens SOVON- norm van 1997	Aandachtsoort in Soortenbeleid Prov. Zeeland
1.binnendijs				
Roerdomp		Maire 2p, Rammegors >2 p.		X
Grote Karekiet		1p. Maire (?)		X
Baardmannetje		2p. Maire; Rammegors? 2p. N-Beveland		X
2. Binnen- en buitendijs				
Bruine Kiekendief > 29 paar		Totaal 26 p. in '97	X	
Bontbekplevier	•	Tot. 39% deltapop.		X
Steltkluut	•	Tot. 38% deltapop.		

Alle kustbroedvogels die in de 'Nota Soortenbeleid' van de Provincie Zeeland als 'aandachtsoort' zijn aangemerkt, zijn kwalificerend op basis van gebiedsbescherming en zijn dus reeds opgenomen in tabel 3.

2.4.2 Kustbroedvogels

Het inventariseren van de zogenaamde kustbroedvogels is onderdeel van het reguliere inventarisatieprogramma van het RIKZ. Ten behoeve van het project Zeeweringen zullen hier de volgende werkzaamheden c.q. resultaten aan toegevoegd

- Uitdraaien van kaarten van de gehele Oosterschelde met daarop per kwalificerende soort de maximale aantallen broedparen over de afgelopen drie jaar per broedgebied. Dit zal gebeuren op basis van bestaande telgegevens uit het reguliere monitoringprogramma. Het gaat om verbeterde versies van de 'stippenkaarten' zoals die zijn gepubliceerd in de reeks RIKZ-rapporten 'Kustbroedvogels in het Deltagebied'.
- Ontwikkeling van een methodiek waarmee in een later stadium, ten behoeve van het opstellen van een passende beoordeling per afzonderlijk dijktraject, gedetailleerde kaarten (GIS-bestanden) kunnen worden gemaakt, d.w.z. in kleur met de (contouren van de) ligging van de broedplaatsen in buitendijkse en binnendijkse gebieden. Karteren van de broedgebieden van kustbroedvogels in 2003 met als doel gedetailleerdere informatie te kunnen leveren over de ligging en samenstelling van die broedgebieden, dan uit de reguliere monitoring kan worden gehaald. Dit moet leiden tot:
 - Productie van kaarten in kleur met in ligging van broedgebieden van kustbroedvogels, gespecificeerd per soort, gebaseerd op kartering in 2003, met een korte toelichting per soort. De kaarten zullen worden gebaseerd op GIS-bestanden, met als ondergrond een GIS-bestand van gedetailleerde luchtfoto's.

Per broedgebied (stippen of polygoon) wordt een tabel gepresenteerd met aangetroffen aantallen per soort.

Toelichting:

- Bij het karteren van broedgebieden wordt geen onderscheid gemaakt tussen beschermde gebieden en binnendijkse gebieden langs de dijken die buiten de begrenzing van die beschermde gebieden liggen. Dit vanwege de 'externe werking' van de vogel- en habitatrichtlijn.
- Van alle 'kustbroedvogels' in tabel 3 en 4 zal RIKZ op basis van bestaande telgegevens stippenkaarten leveren met daarop de maxima over de afgelopen drie jaar per broedgebied.
- Soorten met een stip in de kolom 'kustbroedvogel' worden alle meegenomen in de kartering van broedgebieden in 2003 en de productie van bijbehorende kaarten.

Uitbesteding: Karteren buitendijks en binnendijks (gebieden grenzend aan de dijk) broedende kustbroedvogels in en om de Oosterschelde = 100 uur

RIKZ: Datawerk + productie kaarten = 40 uur

2.4.3 Tureluur

Naast de kustbroedvogels (die zijn opgenomen in het reguliere monitoringprogramma van RIKZ) wordt de broedpopulatie van de Tureluur in het Besluit Natuurbeschermingswet 'Oosterschelde binnendijks' aangemerkt als "van groot belang". Het is dan ook wenselijk al bij de integrale beoordeling gegevens beschikbaar te hebben over de aanwezigheid van deze soort als broedvogel. Omdat deze soort als broedvogel niet is opgenomen in het reguliere onderzoeksprogramma, moet er extra veldwerk plaats vinden voor deze soort conform de reguliere kustbroedvogel-monitoring om dezelfde gegevens en kaarten te kunnen leveren als voor de kustbroedvogels. Dit zal resulteren in:

- Kaart met territoria (aangegeven met stippen) van de Tureluur in het hele Oosterscheldegebied in 2003. Het accent van de inventarisaties zal liggen op Tureluurterritoria die binnen 200 m van de zeedijk liggen. Daarbij worden binnendijks gelegen inlagen en buitendijks gelegen schorren integraal meegenomen.
- De kaarten zullen worden gebaseerd op GIS-bestanden, met als ondergrond een GIS-bestand van gedetailleerde luchtfoto's.

Toelichting:

- Hoewel bij strikte interpretatie van de natuurbeschermingswet alleen binnendijks broedende Tureluurs als 'kwalificerend' kunnen worden opgevat, worden in het veldwerk ook buitendijkse broedparen meegenomen.
- Bij het karteren van broedgebieden wordt geen onderscheid gemaakt tussen beschermde gebieden en binnendijkse gebieden langs de dijken die buiten de begrenzing van die beschermde gebieden vallen. Dit vanwege de 'externe werking' van de Vogel- en Habitatrichtlijn.

RIKZ: Begeleiding uitbesteding

Uitbesteding: Een speciale census van de Tureluur (in mei) wordt begroot op ca. 27 dagen veldwerk en 10 dagen rapportage en productie kaarten

Oplevering Oktober 2003

2.4.4 Bruine Kiekendief en andere moerassoorten

Naast bovengenoemde soorten is er een aantal (niet-kwalificerende) aandachtsoorten waarvan het wenselijk is dat deze ook in de integrale beoordeling meegenomen moeten worden (zie tabel 4). Het gaat om soorten die bijna in kwalificerende aantallen voorkomen, soorten die aandachtsoorten zijn in het soortenbeleid van de Provincie Zeeland. Het gaat om Roerdomp, Bruine Kiekendief, Grote Karekiet en Baardmannetje.

Verspreiding en aantallen van deze soorten, behalve Bruine Kiekendief, zijn bij RIKZ en DPM medewerkers bekend, terwijl in 2003 tijdens de veldwerkzaamheden extra aandacht aan deze soorten kan worden besteed.

Uitbesteding: De broedplaatsen van Bruine Kiekendief zijn goed bekend bij de Roofvogelwerkgroep Zeeland. Voorgesteld wordt een kleine opdracht te verstrekken aan deze werkgroep voor het leveren van een kaart met broedlocaties in en rond de Oosterschelde.

RIKZ: Begeleiding uitbesteding en productie kaarten.

Het product zal bestaan uit kaarten met territoria (aangegeven met stippen) van de genoemde soorten in het hele Oosterscheldegebied in 2002 en/of 2003. Het accent van de inventarisaties zal liggen op territoria die binnen 200 m van de zeedijk liggen. Waar mogelijk zullen ook territoria tot een afstand van ca. 500 m worden opgenomen. De kaarten zullen worden gebaseerd op GIS-bestanden, met als ondergrond een GIS-bestand van gedetailleerde luchtfoto's.

3 Ecologische vragen Bouwdienst en adviezen

Het beantwoorden van ecologische vragen van en het geven van adviezen aan de Bouwdienst, alsmede het becommentariëren van het concept integrale beoordeling .

Uitbesteding: maximaal 80 uur DPM

RIKZ: 100 uren begroot

4. Studiedag

Op 25 september 2003 is er te Rotterdam een studiedag "Toepassing Flora- en faunawet en Natuurbeschermingswet" (Elsevier congressen). Voorgesteld wordt Peter Meininger aan deze dag te laten deelnemen, en de kosten (€ 600,-) ten laste te laten komen van project DIJKBEKLEDING.

5. Tijdpad, capaciteit en financiën

Tijdpad

November 2002 – april 2003	voorbereiding (protocol, werkplan, offertes aanvragen)
april-oktober 2003	veldwerk watervogels
Mei-juni 2003	veldwerk broedvogels
Juli 2003-oktober 2003	rapportage

RIKZ-capaciteit en financiën

RIKZ

Kaarten/rapportage	170 uur
Overleg, beantwoorden vragen,	100 uur
Administratie & begeleiding uitbestedingen	50 uur
Projectleiding/overhead	30

Totaal RIKZ 350 uur

Planning:	kwartaal 2003-1	kwartaal 2003-2	kwartaal 2003-3	kwartaal 2003-4	
P.L. Meininger (tot 120)					
Organisatie uitbested.	10	20	10	10	
Overleg e.d.	10	10	20	10	
Rapportage	-	-	10	10	
C. Berrevoets (tot 100)					
Overleg e.d	10	10	20	10	
Rapportage/Kaarten		10	20	20	
A. van der Pluijm (tot 100)					
Kaarten	-	-	60	40	
J. Jacobse					
Projectleiding/overhead	10	10	10		

Uitbestedingen:

Delta ProjectManagement (DPM)

Kartering hvp's	180 uur	
Kartering slikken (pilot)	120 uur	
Kartering kustbroedvogels	100 uur	
Advies en kleine vragen	80 uur	
Totaal	480 uur à € 40/uur =	€ 19200
Reiskosten: 75 dagen à gem.150/dag à € 0.28		= € 3500
Materiaal en onvoorzien		= € 2500
Subtotaal		= € 25200
BTW 19% =		= € 4788
Totaal uitbestedingskosten DPM		= € 29988

Tureluur-census (opdrachtnemer nog te bepalen; geen detachering)

Veldwerk 27 dagen x 8 uur x € 50	= € 10800
Rapportage 10 dagen x 8 uur x € 50	= € 4000
Reiskosten 27 dagen x gem 175 km/dag = 4725 km x € 0,28	= € 1323
BTW 19%	= € 3063
TOTAAL	= € 19186

Kaarten Bruine Kiekendief TOTAAL = € 2000

Deelname studiedag Flora- en faunawet = € 600,-

Onvoorzien / materiaal RIKZ = € 3200

Totaal uitbestedingsbudget = € 55000